

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za leto 50 lir, za 1/2 leta 25 lir, mesečno 9 lir. Te denarska izdaja letno 50 lir. Plačila in tozi se v Ljubljani.

Casopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25.52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izšla vsak torek in petek

Liubliana, petek 3. decembra 1943

Preis - cena L 0'80

Daruite za Zimsko pomoč!

Letošnjo akcijo za Zimsko pomoč je otvoril prezident pokrajinske uprave gen. Leon Rupnik z naslednjim apelom po radiu na prebivalstvo Ljubljane:

Ljubljancani!

Začenjam pokret za Zimsko pomoč. Namen mojega dobrodelnega zasnuka je:

Nihče ne sme biti brez dela brez lastne krivde, nihče ne sme stradati, če ne more delati.

V tem je zapopadana vsa moja zamisel. Za delo je treba sredstev, prav tako moramo skrbeti za ljudi, ki delati ne morejo.

Dobro poznam namere in misli dobrih, dobrosrčnih ljudi. Vem: nekateri že težko čakajo prilike, da se oddolže svoji socialni dolžnosti. Kajti tu ne gre za miloščino, tu ne gre za skromen milodar, tu gre za socialno dolžnost imovitejšega napram ubožnemu, ubožnemu brez lastne krivde. Teh dobrosrčnih ljudi je večina! Hvala Bogu! Manjšino bom dosegel z drugimi sredstvi, prav tako sem odločen zatreti vse, kar bi sicer oviralo mojo zamisel. Nikogar ne bo, na katerega vrata ne bi potrkalo vprašanje zimske pomoči. Za ta pokret sem postavil posebno organizacijo Zimska pomoč, ki ima dolžnost za vse nujne zimske potrebe pribaviti potrebna sredstva.

Vsega občudovanja vreden zgled imamo v Zimski pomoči Reicha. Ljubljancani! V tem pogledu ne bomo zaostajali. Časi so izredni. Izredni časi rode izredne potrebe, izredne potrebe zahtevajo izredna sredstva. Treba je teh izrednih sredstev, izredna sredstva pa dobimo samo po izredni poti.

Upam in trdno pričakujem, da boste to mojo namero vsi odobrvali in vsi pomagali, da v vsakem oziru uspe: uspe gmotno, da bomo preskrbeli siromake, a uspe tudi moralno, da bodo pokazali imovitejši, pokazali neprisiljeno in radodarno, da se čutijo za člane človeške družbe, da se zavedajo pomena evangeljskih besed: »Bodite usmiljeni, da boste usmiljenje dosegli!«

Z božjo pomočjo grem na delo in vem, da bo imelo uspeh.

V sredo je prezident general Rupnik sprejel odbor za izvedbo Zimske pomoči ter v svojem nagovoru naglasil:

Znesek, ki ga za kritje važnih potreb morate doseči, je visok, znaša 8 milijonov lir. To vsoto zberite. Kadar vam bo potrebno, obrnite se za pomoč name. Vsak se bo sicer po dovršeni nalogi vrnil na svoje mesto, toda želim, da bi se vrnil s toplo zavestjo, da je bil pri oni četi, ki je imela nalog v težkih, izrednih časih nabrati sredstva, da bi z njimi lajšali in zmanjšali bedo vrednih in potrebnih.

*

Prepričani smo, da bodo te besede v vsej naši javnosti na-

„Pokopano zlato“

Stara zlata veljava se ne more obnoviti

Debata o povojni vlogi zlata se nadaljuje v vseh velikih svetovnih listih. V gospodarskem delu berlinskega lista »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše E. Achterberg o tem vprašanju med drugim naslednje:

V letih 1926. do 1932. se je zlato kopičilo v kleteh Francoske banke in njena zlata podlaga je narasla od 18 na 83 milijard frankov. S tem se je pokazal jasno dvojni smisel »pokopanega« zlata, ker zlato ni bilo več garant gospodarske izravnave med narodi, temveč je bilo v kletih banke živo pokopano. Istočasno pa je bila pokopana tudi vera o blagodejnem vplivu zlatega mehanizma. Zlato ni več izravnalo kolebanj mednarodnih plačilnih bilanc, temveč se je v največji meri transferiralo. Zaradi tega zlato ni več reševalo kriz, temveč je te povzročalo. Zaradi tega je nastal pritisk deflacijske, nato pa manjši odjem blaga in povečanje brezposelnosti. Medtem pa je kopičenje zlata v USA doseglo še neprimerno večji obseg kot v Franciji. Navzlic vsem tem resnicam pa še nekateri mislijo, da bi se moglo vsaj po vojni premostiti nasprotje med nekdanjim zlatim blagoslovom in sedanjim zlatim brezlatom realnostjo. Ali je to mogoče? Poglejmo resnici v oči!

Zlati mehanizem je imel svoje izhodišče v spoznanju, da se morejo mednarodno izravnati terjatve in obveznosti samo z blagom in storitvami. Ker niso v vsakem trenutku za vse primere prikladna blaga in storitve na razpolago, je naravno, da so se ljudje za izravnavo posluževali zlata, ki so ga vsi zaradi njegove redkosti in dragocenosti radi sprejemali kot plačilo. Druga važna naloga zlata pa je bila, da se je zlato uporabljalo kot merilo in regulator za razne valute, kar je bila posledica stalnosti zlata veljave. Avtomatika zlata veljave je bila v tem, da je motnja ravnovesja v mednarodnem plačilnem prometu povzročala izvoz ali pa uvoz zlata. Dotik zlata zaradi presežka izvoza ali natančneje zaradi aktivne plačilne bilance, je povečal domačo množino denarja in s tem dvig cen ter mezd, kar je imelo za posledico nazadovanje izvoza in dvig uvoza. Plačilna bilanca je zopet postala pasivna, zlato je znova odtekalo, dokler ni bilo doseženo ravnovesje. Če samo ta surova skica kaže, da je bil pogoj tega mehanizma dalekosežno mednarodno svobodno gibanje blaga in cen. Če se z državnimi ukrepi in s prohibitivnimi carinami preprečuje večji uvoz blaga, da bi se ščitil domači trg, ali če se dotekajoče zlato ne porablja za povečanje denarne količine, temveč se nevtralizira, potem mora izostati izravnava ravnovesja. Meddržavne plačilne obveznosti se ne morejo izvršiti in svetovno gospodarstvo se ustav-

šle zaželeni odmev. Gospodarski krogi bodo kakor vselej, tudi tokrat izpolnili svojo dolžnost.

lja. Tako se je tudi v resnici zgodilo.

Nespametna gospodarska politika je spravila pesek v stroj. Čisto iz tira pa je prišlo vse, ko so se vrgle med kolesa velikanske skale povojnih dolgovnih in tributnih plačil. Upniške države so v nepopravljivi zaslepljenosti hotele sprejemati samo zlato kot skoraj edino uvozno blago. Vrh vsega so hotele, kakor n. pr. Francija, še stare zunanje terjatve spremeniti v zlato in jih odtegniti, kar se jim je tudi v mnogem posrečilo. To prav gotovo ni bilo v skladu s pravilno pojmovanim zlatim standardom. Politične motnje so nato nekaj let pred sedanjo vojno in tudi še v sedanji vojni morale poiskati namesto zlata veljave nov postopek za mednarodno izravnavo plačilnih bilanc. Ta postopek je nadomestil zlato in rešil svet pred gospodarskimi in socialnimi katastrofami, ki jih je povzročala slabo pojmovana zlata veljava.

Samo prazen prepričanje, če se govori, da je zlati mehanizem ali njegova napačna uporaba povzročala gospodarsko zmešnjavo v letih 1920.—1930. Če se pravi, da je v drugih sistemih birokratizem večji, je treba odgovoriti, da se je pojavil birokratizem tudi že za časa zlata veljave. Treba le opomniti na vedno bolj pogoste dogovore glede cen in vedno bolj pogostno urejanje trgov. Izpopolnjenost tehnike, večja uporaba materiala, vedno večje združevanje podjetij so naravnost silile k novim gospodarskim oblikam. Zlati mehanizem spada v staro liberalno gospodarstvo, ki je imelo druge cilje ko sedanja doba. Potrošnja posameznega zasebnika ne zadoštuje več, temveč mora država poskrbeti za koristno porabo svoje

silno narasle tehnične storilne sposobnosti ter za varstvo in povečanje blagostanja svojih delovnih množic. Investicije so postale tako velike, da nujno zahtevajo stalnost potrošnje in da zato izključujejo svobodno gospodarstvo. Pa če bi tudi prezrli vse gospodarske spremembe zadnjih let, kako bi bilo mogoče razdeljevanje zlata, ki je danes skoraj popolnoma nakopičeno v USA, brez političnih obveznosti do sedanjih lastnikov zlata! Novi angloameriški valutni načrti seveda ne predvidevajo, da bi USA razdale svoje zlato državam brez zlata, da bi se omogočila zopet stara čisto gospodarska funkcija zlata. Kakor je prej politični egoizem podrl zlato veljavo, tako naj bi tudi sedaj nakopičeno zlato bilo orodje za politični imperializem. Celo londonska City tej nameri le nerada sledi.

H koncu še pripomba k morebitni obnovi zlata kot sredstva za plačilni in blagovni promet. Takšna uporaba zlata je mednarodno izvedljiva, dokler velja splošno vrednotenje rumene kovine. Tudi v sedanosti še ni brez veljave, dokler so še zlata podloge na razpolago. Toda tudi v tem pogledu se more zlato pogrešati, kakor dokazuje evropski klirinški promet, s katerim se plačujejo blago in storitve brez posredovalnih sredstev z blagom in storitvami. Omejitev samo na pomožno funkcijo zlata pa ne more doseči debirokratizacije gospodarstva. V ta namen bi morala vsa zlata veljava zopet polno oživetiti, ne pa samo del nje. Sicer pa se bo itak začela debirokratizacija gospodarstva po vojni, ko bodo odpadli vzroki, zaradi katerih je birokratizacija nastala.

Potrošnja premoga na Madžarskem

»Donauzeitung« opisuje, kako si je madžarska premogovna industrija že pred dolgimi leti postavila za svoj cilj povečanje proizvodnje tor to tudi dosegla. Zaradi tega na Madžarskem doslej niso bile potrebne tolike omejitve potrošnje premoga kakor v drugih evropskih deželah. Proizvodnja premoga se je med sedanjo vojno še bolj dvigala kakor v zadnjih predvojnih letih in šele od lanske jeseni se opaža, da je bila dosežena meja, ki je ni mogoče prekoračiti.

Do te meje je prišlo zaradi vjaškega službovanja mnogih delavcev in tudi zaradi tega, ker se je precej delovnih sil od industrije zateklo v kmetijstvo, ki nudi boljše pogoje preskrbe. Pomanjkanje delovnih moči je prvi vzrok zastoja pri proizvodnji premoga, drugi vzrok je pa ta, da so investicije premogovnih družb, ki so dosegle 100 milijonsko mejo, izčrpale finančno moč podjetij.

Pri tej nepremostljivi meji proizvodnje pa imamo močno povečanje potrošnje. Tu so predvsem

stari obrati vojnega gospodarstva, za njimi pa cela vrsta novih in razširjenih. Važno vlogo pri tej povečani potrošnji premoga igra tudi dvajsetletni razvoj Madžarske od kmetijske do napol industrializirane države ter večkratno povečanje dežele, pri katerih pa niso bili pridobljeni novi producenti, temveč vsakokrat le novi potrošniki premoga. Močno se je v vojni dobi povečala potrošnja premoga tudi pri raznih prometnih ustanovah in napravah, najbolj pa pri državnih železnicah.

Večji potrošniki premoga so pri svojem boljšem zaslužku postala tudi privatna gospodinjstva in obrt, naposled pa pride pri povečani potrošnji premoga v poštev tudi industrijski napredek, pri katerem so razni ostanki kmetijske proizvodnje, kakor koruzna in konopljena stebila ter slama ne uporabljajo več za kurjavo, temveč za nadomestilo industrijskih surovin. Nadalje se tudi les v manjši meri uporablja za kurjavo in tudi dovoz drv iz gorskih gozdov je zaradi transportne obre-

menitve in omejitve manjši, kakor pa je bil v mirni dobi.

Tako narašča vsepovsod potrošnja premoga in že med lanskim zimo, ki ni bila huda, se je dala urediti zadostna preskrba industrije s premogom le na račun gospodinjstev. Letos bodo potrebne omejitve premogovne potrošnje tudi pri industriji in bodo te omejitve zadele vse panoge in obrate, ki niso v službi neobhodno potrebne proizvodnje. Močno se je dvignila tudi potrošnja električne energije in povzročila tako tudi preskrba elektrarn s premogom resne skrbi. Madžarska vlada je naročila zvezi industrijskih obratov, naj uvede strogo varčevanje z električno energijo v vseh podjetjih. Najstrožje varčevanje je obvezno za one obrate, ki izdelujejo luksuzne predmete, določene pa so omejitve tudi za vsa podjetja, ki ne delajo za vojno gospodarstvo in preskrbo, ter za privatno gospodinjstvo. Na ta način bo sedanja proizvodnja premoga morda v skladu s kontrolirano potrošnjo.

Vodilni obrati v Nemčiji

V nedavnem opisu razvoja dunajske oblačilne industrije je bilo povedano, da so se v zadnjem času tudi nekatere dunajske tvrdke uvrstile med vodilne obrate Nemčije. Predikat »vodilni obrat« velja v gospodarskem življenju Velike Nemčije za častno priznanje onim obratom, ki pod enakimi pogoji dosežejo prva mesta pri tekmovalstvu za povečanje proizvodnje. Ker so taka tekmovalstva splošna, najdemo »vodilne obrate« ne samo v vrsti velikih, temveč tudi v vrsti srednjih in malih podjetij.

V nemški tekstilni industriji je zdaj 120 vodilnih obratov in med njimi je 30 takih, ki imajo manj ko 120 uslužbencev ter spadajo v vrsto srednjih in malih obratov. Izdelovanje uniform je zdaj v vojni dobi pri nemški oblačilni industriji na prvem mestu in vodilni obrati te industrijske panoge so se izkazali na ta način, da so močno skrajšali čas, ki je potreben za izdelavo uniforme. Nekateri obrati so znižali čas za izdelavo bluže za 40%, za izdelavo hlač pa celo za 50%, kar pomeni, da je podjetje brez povečanja delavske zaposlitve namesto 2000 izdelalo 2800 uniform.

Razvoj industrije v Španiji

Iz poročila državnega tajnika za industrijo so razvidni znatni napredki industrije v Španiji po končani državljanski vojni. Do konca l. 1942. so investicije narasle na 3.1 milijarde pezeta in sta prišli od tega na nove in razširjene industrijske obrate nad 2 milijardi pezeta. Investicije v rudarskih podjetjih so dosegle 338.5 milijona pezeta. Prvo mesto v španskem rudarstvu, ki se je po državljanski vojni močno dvignilo, zavzemajo premogovniki, ki so lani dosegli proizvodnjo 11 milijonov ton. Napredek industrije se kaže tudi v močno povečani potrošnji električnega toka. Pred državljansko vojno se je ta potrošnja na leto povečala za kakih 5%, po državljanski vojni pa povprečno za 10%. Lanska potrošnja v industrijskih obratih je znašala 4.5 milijarde kW.

Bodite usmiljeni in usmiljenje boste dosegli!

Bodite usmiljeni in usmiljenje boste dosegli!

Trgovina z živili

Sindikati trgovcev z živili sporoča:

Od Prehranjevalnega zavoda smo prejeli naslednji dopis:

Dosedaj je Prevod dovoljeval trgovcem pri nadrobni prodaji za razpršitev oziroma osušitev živil določen odstotek, ki je bil naveden v okrožnici z dne 10. II. 1943 št. 68/1. Radj poostrelega varčevanja z živili je ukinjena veljavnost v tej okrožnici določenih odstotkov za razpršitev ter veljajo od 1. decembra 1943 dalje naslednji odstotki:

pri moki 1%,

pri marmeladi 3%,

dočim se ukinjajo odstotki za vsa ostala živila.

Izvolite o gornjem obvestiti takoj vse svoje člane, priporočajoč jim največjo pazljivost pri raztehtanju živil, kajti v bodoče bo Prevod upošteval pri obračunavanju samo gornje odstotke in bodo vse intervencije v tem oziru brez-uspešne.

Dalje sporočamo, da smo na naše večkratne intervencije za preložitve skladišča živil, prejeli od Preveda naslednji odgovor:

»Z ozirom na Vaš dopis z dne 17. t. m. št. 2037/43 sporočamo, da trenutno ni na razpolago nobenega skladišča, ki bi bilo primerno za razdeljevanje živil detajlistom. Vovkovo skladišče ne pride v poštev, ker ga ima zasedena lastnik sam. Če veste morda za ustrežajoče, centralno ležeče skladišče, nam ga javite.«

Članstvo prosimo, da nam event. primerno centralno ležeče skladišče sporoči.

Opozorilo!

Opozorjamo p. n. konsumente, da je g. Sedlar Ivan, lastnik tovarne hranil »Slada«, Ljubljana-Moste stavljal v promet škatle z napisom »Pravi Franekov dodatek kavi« po 1/2 kg, katere pa ne vsebujejo našega izdelka. Te škatle se razlikujejo od naših originalnih škatel samo po barvi minčeka na sprednji strani škatle. Na naši originalni škatli je namreč minček temno-modre barve, torej iste temno-modre barve kot sta dva trakova in površina na kateri se nahaja ime »Franek« na sprednji strani škatle, dočim je na škatlah, ki jih je stavljal v promet g. Sedlar Ivan, barva minčeka črna, a trakova in površina pa temno-modre barve.

Škatle Sedlarja Ivana sploh ne vsebujejo niti najmanjšega odstotka cikorije, temveč so napolnjene z neko drugo mešanico.

Proti Sedlarju Ivanu smo radi gornjega uvedli sodni postopek.

FRANCK
INDUSTRIJA KAVOVINA D. D.,
prej
Hinka Franeka Sinovi d. d., Zagreb.

Hrvatske

prometne investicije

V mednarodnem prometu zavzema Hrvatska zelo važno mesto, ker se na njenih tleh križajo prometne zveze evropskega severa z jugovzhodom ter zapada z vzhodom. Zaradi tega se hrvatska vlada trudi, da bi svoje cestno omrežje razširila in modernizirala. Hrvatsko glavno ravnateljstvo za javna dela je izdelalo načrte, ki obsegajo znatno razširitev železnic, ureditev pristanišč ter zboljšanje vseh cest, ki so važne v mednarodnem prometu.

»Donauzeitung« cenj hrvatske prometne investicije od leta 1941. dalje na 2 milijardi kun. Pri teh investicijah se polaga posebno važnost na dobre zveze severnih in obmorskih krajev države ter na vse prometne naprave v obmorskih krajih. Ceste v obmorskih krajih gradijo tako, da ustrezajo vsem zahtevam živahnega sodobnega prometa.

Navodila detailnim trgovcem za sprejemanje in oddajo nakaznic

V zvezi z Naredbo o dopolnitvi predpisov za porazdeljevanje tekstilnih izdelkov in oblačilnih predmetov z dne 8. novembra t. l., objavljeno v Službenem listu št. 90 z dne 10. novembra t. l., sporoča Pokrajinski gospodarski svet naslednje:

Trgovci in obrtniki, ki prodajajo tekstilno blago in čevlje, katerih prodaja je sedaj vezana na nakaznice, morajo Pokrajinskemu gospodarskemu svetu mesečno predložiti sprejete nakaznice s posebnim seznamom v dvoliku.

Seznam naj izkazuje:

Naslov tvrdke: ..... Meseč: .....

Zap. št.	Nakaznica Ime	Nakaznica št.	Prodano blago v metrih							
			za 7 točk	za 9 točk	za 11 točk	za 13 točk	za 17 točk	za 22 točk		

Skupno . . . . .

Skupaj znaša vse prodano blago v točkah

Overovitev

Pokrajinskega gospodarskega sveta.

Podpis trgovca.

En izvod seznama prejme trgovci ob predložitvi Pokrajinskemu gospodarskemu svetu, kar se mora zgoditi najkasneje do vsakega 5. v mesecu; seznam mora biti potrjen za nazaj.

Podoben seznam, kakor je gornji za tekstilije, imajo predložiti tudi trgovci

s čevlji, upoštevaje število točk za posamezne pare čevljev.

Združenje trgovcev v Ljubljani naj ev. založi potrebne tiskovine.

Predložene nakaznice se bodo trgovcem zamenjale v nabavnice za novo nabavo blaga po dosedanjih predpisih ob predložitvi naročila za nabavnice.

Kanada — veliki upnik Anglije

Angleški listi so v zadnjem času dostikrat stavljali Kanado drugim angleškim dominijem in kolonijam za vzgled, kako treba pomagati materni državi. Ne brez vzroka, kajti Kanada je poklonila leta 1942. Angliji 1 milijardo dolarjev kot darilo, 700 milijonov dolarjev pa je dala za čas vojne kot brez-obrestno posojilo. Južna Afrika je takšna darila odločno odklonila. Če pa se bolj natančno prouči lepa gesta Kanade, potem se lepota te geste precej zmanjša, ker Kanada s temi 1700 milijoni dolarjev ne bi mogla kaj prida doseči, ker bi bili na razpolago le v angleških funtih, s katerimi pa se danes ne more dosti kupiti. Za Kanado bi imeli ti funti pomen le, če bi jih mogla zamenjati za ameriške dolarje, te možnosti pa danes skoraj ni.

Kanada je postala zaradi svojih dobav živil in vojnega materiala upnik Anglije. Po podatkih Kanadske banke so naraščale kanadske terjatve proti Angliji v milijonih kanadskih dolarjev takole:

Terjatve proti Angliji in drugim deželam funtnega bloka:

1939	1940	1941	1942
443	783	1280	1768

Od tega iz izvozne trgovine:

1939	1940	1941	1942
436	699	1098	1568

Od uvoza:

1939	1940	1941	1942
177	236	279	226

Presežek kanadskih terjatev:

1939	1940	1941	1942
103	423	804	1200

Kvalificirano delavstvo v industriji

Nemška industrija posveča že od nekdaj veliko pozornost kvalifikaciji svojega delavstva. Odstotek nekvalificiranega delavstva je izredno nizek, ker je poskrbljeno, da se naraščaj hitro priučiti ali udeve v strokovne skupine. V industriji Severne Amerike ni bilo nikdar pravega sistema pri zaposlitvi delavstva in zato ima danes

ameriška vojna industrija med svojim delavstvom samo 40% pravih, zanesljivih strokovnjakov. V Angliji je ta odstotek še nižji. Pregledj nekaterih angleških industrijskih panog, ki so bili izvedeni l. 1939., so ugotovili samo 32% pravega kvalificiranega delavstva, ker se je od takrat gotovo še poslabšalo, ker je dala

civilna mobilizacija industriji po veliki večini le neizvežbane delovne moči. Natančni pregledi 16 vojnih industrij Nemčije so izkazali med 10 milijoni delavcev 71.2% strokovnjakov, kar pomeni, da je v Nemčiji med desetimi delavci 7 strokovnjakov. V Angliji

so med desetimi samo trije, v USA pa štirje. Neizvežbane moči, ki so bile v Nemčiji mobilizirane med vojno, so zaposlene po veliki večini v kmetijstvu ter v onih industrijskih panogah, kjer je omogočeno naglo izvežbanje.

Denarnišтво in zavarovalstvo

Razdolžitvev kmetov v Nemčiji

»Deutsche Agrarpolitik« objavlja rezultate izvedene akcije za razdolžitvev kmetov v Nemčiji. Za to akcijo je bilo prijavljenih okrog 300.000 kmetijskih obratov, za razdolžitvev in obnovo obratov pa je bilo izdanih okrog 2 milijardi mark. Brez te pomoči bi propadlo veliko število kmetij, kar bi imelo hude posledice za prehrano prebivalstva.

Razdolžitvena akcija se je začela l. 1930. s tako zvano vzhodno pomočjo, ki je izvedla sanacijo vzhodnih pokrajin. Z zakonom o ureditvi dolgov se je 1. junija leta

1933. razširila akcija na vso državo. Pri vzhodni pomoči je dala Nemška industrijska banka 570 milijonov mark posojil v 42.000 primerih razdolžitve, država pa je prispevala 450 milijonov. V ostali Nemčiji je bila dosežena razdolžitvev 152.000 primerov z zneskom okrog 900 milijonov mark.

V splošnem je razdolžitvena akcija uspešno končana in čaka le še malo število kmetij na rešitev razdolžitvenega postopka, uradi, ki so bili ustanovljeni za razdolžitveno akcijo, pa so že prevzeli druge naloge upravne službe.

Petdeset let raifaiznovk na Bavarskem

Bavarska deželna zveza kmečkih kreditnih zadrug, ki se zdaj imenuje »Bayerischer Landesverband landwirtschaftlicher Genossenschaften - Raiffeisene. V.«, je bila ustanovljena pred petdesetimi leti. Ta jubilej omenjamo tudi zaradi tega, ker so se v tistih letih kakor na Bavarskem začele ustanavljati rafajznovke tudi v naših krajih, dočim je ustanovitelj kmečkega kreditnega združništva Fr. Wilh. Raiffeisen (1818—1888) zasnoval svoje ustanove že v letu 1846/47., ki je bilo zelo neugodno za kmečko prebivalstvo Nemčije.

Bavarska deželna zveza kmečkih

kreditnih zadrug je v petdesetih letih svojega obstoja razvila izredno živahno in uspešno delavnost. Njeno članstvo tvori danes 6213 zadrug in družb, ki so razdeljene takole: 3957 kreditnih zadrug, 1604 mlekarke zadrug, 148 zadrug za nabavo in izmenjavo blaga, 489 produktivnih zadrug in 15 združenj central. Kreditne zadrug imajo okrog 563.000 članov, vloge pa so v jubilejnem letu znašale okrog 1.5 milijarde mark. Bavarska centrala kreditnih zadrug je največja posojilnica v vsej državi ter ima za več milijard denarnega prometa.

Inozemski kapital na Slovaškem

Dočim je slovaški kapital v inozemstvu le malo delaven, je inozemski kapital na Slovaškem zelo močno zastopan v slovaški industriji. Zlasti je naložen v slovaških podjetjih nemški, češki, slovaški, madžarski in ne na zadnje tudi švicarski kapital. Čeprav najnovejše statistike niso popolne, se je vendar moglo ugotoviti za 292 domačih delniških družb in za 24 reprezentanc višina obratnega kapitala. Te reprezentance so nastale, ker smejo delniške družbe, ki imajo svoj sedež v inozemstvu, poslovati na Slovaškem samo v obliki reprezentanc. 292 delniških družb ima 1539 milijonov Ks kapitala, ki je večinoma naložen v rudarske in topilniške družbe. Od vseh 292 delniških družb se je mogla ugotoviti višina udeležbe inozemskega kapitala samo za 247 industrijskih podjetij. Povprečno znaša udeležba inozemskega kapitala pri teh družbah okroglo 50%. Absolutno je udeležba inozemskega kapitala največja pri rudarskih in topilniških podjetjih, ki so največja panoga slovaške industrije. Relativno pa je največ inozemskega kapitala

v kemični in petrolejski industriji. Nato slede tekstilna, elektrotehnična in stavbena industrija, 24 inozemskih reprezentanc razpolaga s kapitalom v višini 174 milijonov Ks. Pripomniti pa je treba, da stoji za temi reprezentancami kapitalna sila glavnih družb, ki znaša več sto milijonov Ks.

Za slovaške delniške banke se je moglo ugotoviti, da imajo skupno 250 milijonov Ks kapitala in da od tega pripada inozemcem približno 58 milijonov Ks ali 22 odstotkov vsega kapitala. Udeležba inozemskega kapitala v bankah je torej manjša kakor v industrijskih podjetjih. V bankah sta udeležena predvsem češki in madžarski kapital.

Španska devizna centrala od začetka oktobra ne notira več tečaja italijanske lire. Po komentarjih španskega gospodarskega tiska ima spremenjena ocenitev lire do angleškega funta in ameriškega dolarja za Španijo prej ugodne ko neugodne rezultate.

Pridelovanje tobaka v Romuniji

Tobačni nasadi v Romuniji so leta 1937. obsegali okrog 14.000 ha, naslednje leto 18.000 ha, lani pa so bili razširjeni na 24.200 ha. Od letošnjega tobačnega pridelka, ki se je precej zboljšal, je prišlo 57% na cenejšo, 32% na srednje, 11% pa na finejšo vrsto tobaka. Število romunskih pridelovalcev tobaka je naraslo od 40.000 na 74.000.

Že v 24 urah barva, plesira in kmečno snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6, Šelenburgova 3
Telefon št. 22-72.

Poravnajte naročnino!

Bodite usmiljeni in usmiljenje boste dosegli!

Blagajna davčne uprave za mesto v Ljubljani

Vodnikov trg 5, ne bo poslovala v času od 9. do 11. t. m. zaradi beljenja in čiščenja uradnih prostorov.

Nujne obveznosti naj davkoplačevalci plačujejo po položnicah na pošti.

Kinematografij naj si za navedene dni preskrbe pravočasno zadostno število vstopnic.

Nova organizacija hrvatske mornarice

Hrvatska trgovinska mornarica se bo v najkrajšem času na novo organizirala. Trenutno ima Hrvatska 119 parnikov, 115 motornih jadrnic, 15 motornih ladij in 16 tovornih ladij. To število ladij je mnogo manjše, kakor bi bilo potrebno samo za obalno plovo. Ladij primanjkuje zaradi določb rimskega sporazuma, po katerem se je morala večina bivših jugoslovanških trgovinskih ladij odstopiti Italiji. Po tej pogodbi je smela Hrvatska obdržati samo ladje z do 300 brt.

Proizvodnja svilenih kokonov v Bolgariji

Bolgarska vlada si že nekaj let prizadeva, da bi se v deželi dvignila proizvodnja svilenih kokonov. Da bi dosegla ta svoj cilj, je letos spomladl povišala ceno svilenih kokonov za 100%, kar je dvignilo proizvodnjo od 17.287 na 23.854 metrskih stotov. Bolgarska tekstilna industrija pa s tem rezultatom še ni zadovoljna, ker je v deželi toliko murv, da bi se lahko pridobilo na leto okrog 40.000 metrskih stotov svilenih kokonov. Predstavniki industrije predlagajo vladi strogo kontrolo pridobivanja in oddaje svilenih kokonov.

Boljša bolgarska vina

Da bi se čim bolj izkoristila letošnja dobra vinska trgatega in se nadomestil zaradi transportnih težkoč zmanjšani izvoz grozdja in vina, se bo letos na Bolgarskem grozdje v večji meri ko dosedaj predelalo v grozdne soke, marmelado, grozdni med itd. V zvezi s tem predelovanjem in otežkočenim izvozom si prizadeva bolgarsko kmetijsko ministrstvo, da se sedanja površina vinogradov v izmeri 160 tisoč ha ne poveča več. Pač pa naj bi vinogradniki gledali na to, da zboljšajo kakovost svojega pridelka. Kajti dosedaj je zasajenih od 160.000 ha vse površine vinogradov samo 40.000 hektarjev z namiznim, vsa ostala površina pa z navadnim grozdem. Zaradi tega se bodo ustanovili v glavnih vinogradniških okrajih vzorni vinogradi v izmeri 160 hektarjev. Tu bodo vinogradniki praktično spoznali, kako je treba obdelovati vinograde in kako se zboljša pridelok. Glede požlahtnevanja trt so se v Makedoniji dosegli že veliki uspehi. Letos se je v ta namen iz državnih trtnic izdalo že skupno 450.000 sadik.

Statistika o bolgarski zunanji trgovini

Po zadnjih objavah bolgarske direkcije za statistiko je znašal bolgarski uvoz letos julija 59.330 ton, vreden pa je bil 1611 milijonov levov, dočim je bil lanski uvoz v juliju 66.360 ton v vrednosti 1210,9 milijona levov. Izvoz je bil letos julija 42.649 ton v vrednosti 688,3 milijona levov, lani julija pa 34.557 ton za 805,4 milijona levov. V prvih sedmih mesecih letošnjega leta je znašal ves uvoz 359.500 ton v vrednosti 8246,9 milijona levov, izvoz pa 368.029 ton v vrednosti 9400 milijonov levov.

Španski gospodarski načrti

Španska vlada izdeluje načrt novega zakona o rudarstvu, po katerem bo rudarstvo dobilo novo osnovo in novo organizacijo, ki bo omogočila popolno izkoriščanje rudnega bogastva. Pred meščansko vojno so bila mnoga rudna in premogovna ležišča neizkoriščana, ker posestniki zemljišč niso imeli volje in sposobnosti za rudarstvo, novi zakon pa temelji na načelu, da so rude in premog v vsej deželi državna last in da bo država skrbela za izkoriščanje tega bogastva, pri čemer pa tudi privatna iniciativa ne bo ovirana. Rudnike, ki v zasebni posesti slabo uspevajo, bo prevzela država, koncesije za nova rudarska podjetja pa bodo podeljena le tedaj, če bodo strokovnjaki ugotovili, da so najdena ležišča tudi dovolj bogata. Inozemci v Španiji ne morejo dobiti koncesije za rudarska podjetja.

Z novim zakonom bo zlasti premogovništvu zajamčen napredek. Od začetka vojne se Španija že sama oskrbuje s premogom, presežke svoje proizvodnje pa izvažajo celo na Portugalsko, dočim je morala še pred vojno uvažati večje količine premoga. Od 1. 1933. do lani se je španska produkcija premoga dvignila za 4 milijone ton.

Letos pa sodijo, da se bo povečala še za okrog 900.000 ton.

Z novim rudarskim zakonom bo pospešena tudi industrializacija dežele. Že lani so investicije v industriji in rudarstvu dosegle okrog 3.1 milijarde pezeta, napredek španske industrije pa se vidi tudi pri povečani proizvodnji električne energije, ki je letos dosegla že 4,5 milijona kW. Letno se proizvodnja poveča najmanj za 10%, povečala pa se bo še v večji meri z izvedbami načrta, ki je napravljen za dobo 20 let ter predvideva tudi zgraditev številnih električnih central.

Gospodarski načrti španske vlade pa predvidevajo tudi velika dela v prosep kmetijstva. Kmetijska proizvodnja se bo močno dvignila, ko bodo izvedene melioracije, ki so v načrtu. Ta del gospodarskega načrta se je že začel izvajati in v pokrajini Audujar so z namakanjem že pridobili nad 4000 ha dobre zemlje, naslednje leto pa bo pridobljeno za kmetijstvo še okrog 6000 ha. V pokrajini Zamorra bodo z melioracijami pridobili okrog 12.000 ha, v vsej deželi pa nad 150.000 ha.

Sestavljalci in predlagatelji novih gospodarskih načrtov imajo pred očmi tesno povezanost vseh gospodarskih panog, največ pa pri-

čakujejo od industrijske. Prepričani so, da se bo z mehanizacijo kmetijstva pridobilo mnogo delovnih moči za industrijo, kateri je poleg kvalificiranega delavstva potreben tudi močan in dober naraščaj. Zaradi tega polagajo novi načrti veliko važnost na proizvodnjo kmetijskih strojev in na izvežbanje industrijskega delavstva. Domača proizvodnja kmetijskih strojev je še zelo skromna, v industrijskih obratih pa se zelo občuli pomanjkanje strokovnjakov. Ta del gospodarskega načrta je torej posebno važen in nujen in njegova dobra izvedba je, kakor pravi madridski poročevalec za »Münchener Neueste Nachrichten«, najvažnejši pogoj za uspeh celotnega načrta.

Španija ima dovolj surovin za močno industrijo in čimprej mora španska industrija doseči ono stopnjo, da bo mogla uporabljati in predelovati vsaj najvažnejše domače surovine. Zato so predstavniki španskega ministrstva za trgovino in industrijo nedavno naglašali, da se mora vse špansko gospodarstvo nasloniti na industrijo. Nekaterim gospodarstvenikom pa se zdi ta zahteva prenapljena. Po njihovem mnenju bi bilo treba počakati, da se Evropa popolnoma umiri, ker vojna doba ni prikladna za izvajanje kakih sindikalnih gospodarskih načrtov.

Po zadnjem letnem pregledu presega višina zavarovanega kapitala 1 milijardo Ks pri 135.000 police in pri premijskem dohodku okrog 41 mil. Ks v življenjskem zavarovanju. Pri elementarnem zavarovanju presega skupna premija 113 milijonov Ks. Od vseh premijskih dohodkov, ki znašajo okrog 155 milijonov, pride na slovaško skupino zavarovalnic 94 milijonov, na italijansko 35 milijonov, na nemško pa 26 milijonov.

Izmenjava blaga med Madžarsko in Turčijo

V zadnjih letih se je živahno razvila madžarsko-turška zunanja trgovina in je izmenjava blaga obema državam v veliko korist. Po prednosti v milijonih pengö se je madžarsko-turška zunanja trgovina razvijala takole:

leto	uvoz	izvoz
1931.	4,1	2,6
1932.	0,9	1,4
1933.	1,6	1,5
1934.	1,6	2,3
1935.	1,5	2,6
1936.	2,0	1,8
1937.	1,7	3,6
1938.	2,6	4,3
1939.	3,6	3,3
1940.	13,9	6,4
1941.	21,1	17,2
1942.	32,0	39,4

Delež Turčije pri madžarski zunanji trgovini se je gibal v navedenih letih pri izvozu med 0,3 in 3,47%, pri uvozu pa med 0,4 in 3,44%. Kakor smo že poročali, pošilja letos Turčija na Madžarsko svoje surovine in polizdelke, da jih dobiva nazaj izgotovljene od madžarske industrije, za Madžarsko pa je Turčija kot dobavitelj surovin dober trgovinski partner.

Za omiljenje stanovanjske stiske v Budapešti

Gradbeni urad v Budapešti je zaradi stanovanjske stiske dovolil, da se po odobrenih načrtih podstrešja mestnih hiš preuredijo v stanovanjske prostore. V enem tednu je urad odobrila okrog 300 takih načrtov, ki so izdelani po večini za enosobna stanovanja.

Pri Finsko-madžarskem trgovinskem društvu v Budapešti je bila sklenjena pogodba z nekim finskim industrijem, ki bo pripeljal iz Finske več sto lesenih hiš, da jih postavi na periferiji Budapešte in v raznih madžarskih industrijskih središčih, kjer je pomanjkanje stanovanj. Pri sklepanju te pogodbe so razpravljali tudi o ustanovitvi madžarske podružnice finskega industrijskega podjetja, ki bi iz Finske dobivalo surovine za izdelovanje lesenih hiš. Za ustanovitev take podružnice se je posebno zavzelo neko madžarsko premogovno podjetje, ki potrebuje lesene hiše v svojem revirju.

Budapeštanski župan je nedavno naglasil, da mora imeti Budapešta že prihodnje leto najmanj 3000 novih stanovanj. Mestna podjetja sama bodo uredila za svoje službenice 550 malih stanovanj in mestna občina bo pri zavodu za socialno zavarovanje najela za stanovanjsko akcijo 50 milijonsko posojilo.

Nove naloge velesejma v Budimpešti

Madžarski propagandni minister je naročil budimpeštanskemu velesejmu, da pripravi za spomlad 1944 veliko razstavo, ki naj pokaže inozemstvu veliki napredek, ki ga je dosegla Madžarska v zadnjih letih na socialnem polju. Razstava naj pokaže vse državne in druge ukrepe za izboljšanje socialne politike. Pri razstavi bodo sodelovali najbolj znani madžarski kiparji, slikarji in grafiki.

Romunsko cestno omrežje

Problem finansiranja je bil v Romuniji celo stoletje največja ovira razvoja industrije in prometa. »Südost-Echo« navaja, da je imela Romunija 1. 1908. okrog 34.000 km cestnega omrežja in da je bilo od tega samo 9000 km cest zgrajenih in urejenih z državnimi sredstvi. V naslednjih osmih letih do vstopa Romunije v prvo svetovno vojno se je cestno omrežje razširilo za 12.000 km, po vojni pa je obsegalo okrog 100.000 km, a je imela samo polovica teh cest trdnopovršino.

Za izboljšanje prometa se dolga leta ni ničesar storilo in romunski vrhovni gospodarski svet, ki je 1. 1939. sestavil petletni gospodarsko-politični načrt, je ugotovil, da so med glavnimi ovirami gospodarskega napredka slabe ceste ter sploh slaba organizacija prometa v deželi. Po poročilu gospodarskega sveta je bilo v deželi samo 25.000 motornih vozil, eno na 800 prebivalcev, dočim je prišlo v zapadnih evropskih deželah eno motorno vozilo že na 20 do 40 prebivalcev. En tovorni avtomobil je prišel v Romuniji na 4800 prebivalcev, v zapadnih evropskih deželah pa na 30 do 70 prebivalcev. L. 1940. je Romunija z odepil-

vijo nekaterih svojih pokrajin zgubila okrog 56.000 km od svojega cestnega omrežja, potem pa je bilo vendarle z nemško in italijansko pomočjo omogočeno reševanje pretežega prometnega problema. Ustanovljena je bila italijansko-romunska družba za graditev cest, ki se je z državo pogodila, da bo v petih letih zgradila in modernizirala 750 km cest, za razširitev cestnega omrežja pa je bila od nemških podjetnikov ustanovljena tudi tvrdka »Deruban«, ki se je izkazala z veliko delavnostjo zlasti po priključitvi Besarabije, Bukovine in Transistrije. O tem poročajo naslednje številke: L. 1941. so uvozili 91 strojev za graditev cest v vrednosti 12 milijonov lejev, lani pa 960 takih strojev za 410 milijonov.

Zdaj obsega romunsko cestno omrežje 82.098 km. Od tega je 11.464 km državnih, 26.181 km okrajnih in 44.452 km občinskih cest. Uradno so po kakovosti te ceste ocenjene takole: 11,8% dobrih, 22,6% srednjih, 65,4% pa slabih, kar kaže, da je treba do brzo začeto delo vneto nadaljevati. Pod sedanjo vlado so zgradili 1180 kilometrov novih cest, za 1385 km cest pa so popravili.

Varčevanje s premogom v Turčiji

Proizvodnja premoga se je v Turčiji v zadnjih letih precej dvignila, močno pa je narasla tudi potrošnja ne samo v industriji in prometnih napravah, temveč tudi v gospodinjstvih, kar je posledica gospodarskega razvoja in dviga življenjskega standarda turškega prebivalstva. Tako n. pr. so bili nekdanj poleg drv, oglja in dračja glavna kurjava razni odpadki pri kmetijski proizvodnji, ker večina turških hiš ni imela peči za uporabo premoga, zdaj pa se premog uveljavlja tudi v podeželskih go-

spodinjstvih. Ker proizvodnja premoga ne bo mogoče dvigniti v dosegnem času, je mogoče zagotoviti industriji in prometu potrebne količine le z omejitvami in varčevanjem pri potrošnji gospodinjstev. Pri propagandi takega varčevanja se je turška vlada poslužila nemškega načina, ki nazaroma s primeri v besedi in sliki prikazuje učinke varčevanja. Tako kažejo lepaki, da bi od Ankare do Istanbula lahko vozilo v obeh smereh 2500 novih vlakov, če bi vsako gospodinjstvo od ene tone letne

potrošnje prištedilo samo 20 kg premoga. Z drugimi lepaki pa je prikazano, da bi pri taki štednji 5000tonski parnik lahko desetkrat sem in tja prevozil progo od Istanbula do Trapeunta ter da bi lahko spravili v obrat eno novo cementarno ali pa dve papirnici.

Kmetijske šole za Ukrajince

Pod nekdanjo poljsko upravo so imeli Ukrajinci samo dve kmetijski šoli, ki sta bili privatni, državni licej za kmetijstvo pa je obiskovalo le malo Ukrajincev. Nemška uprava pa je v Galiciji ustanovila za Ukrajince 196 kmetijskih šol, med katerimi je 172 praktičnih eno- in dvoletnih poklicnih učilišč. Med ukrajinskim prebivalstvom je veliko zanimanje za te šole. Kmetijske šole so imele v šolskem letu 1942/43. že trikrat toliko gojencev kakor v šolskem letu 1941/42. in bodo prihodnje leto odprte nove take strokovne šole. Načrt nemške uprave predvideva ustanovitev 400 kmetijskih šol. S kmetijskimi šolami so združeni tečajji za teoretično in praktično izvežbanje učnih moči na kmetijskih šolah. Pri šolskem načrtu nemške uprave niso vštete one strokovne šole, ki so že ali pa še bodo ustanovljene v raznih krajih za nemške naseljence.

Slovaško zavarovalništvo

Na Slovaškem je delovalo do začetka vojne 34 zavarovalnih družb in je znašal delež domačih družb pri tem prevelikem zavarovalništvu samo 22,6%. Konec leta 1939. se je število zavarovalnih družb skrčilo na 14, na 4 domače, 3 italijanske ter na 7 družb iz Nemčije in Protektorata. Delež teh družb od vsega zavarovalništva, ki je imelo 106 milijonov slovaških kron letnega premijskega dohodka, so bili naslednji: domače družbe 59,25%, italijanske 22,65%, nemške 18,10%. V jeseni 1. 1940. so začele delovati na Slovaškem še tri zavarovalnice: domača »Star« kot naslednica »Phönix-a« in 2 nemški, ki imata svoj sedež na Dunaju.

Bodite usmiljeni in usmiljenje boste dosegli!

Jugovzhod v gospodarstvu evropske celine

Ko je vojna pretrgala gospodarske zveze s čezmorskimi deželami, so bile v vsej Evropi južno-vzhodne dežele najmanj prizadete. To ima svoj vzrok že v blagovni izmenjavi, kakršna je bila v mirni dobi, k.a.e pa tudi, da bo imel jugovzhod po tej vojni še vanejšo vlogo v gospodarstvu celinske Evrope, kakor jo je imel nekdanj.

Južnovzhodne evropske dežele so v mirni dobi opravile skoraj 90% svoje zunanje trgovine na evropskih tržiščih in tako s čezmorskimi deželami niso imele gospodarskih zvez, ki bi jih težko pogrešale. Iz tega je razvidna vloga jugovzhoda v gospodarski organizaciji kontinenta, ki je kot celota kril 60.7% vsega uvoza v notranjosti svojega gospodarskega prostora, v katerem je ostajalo tudi do 76.8% izvoza posameznih evropskih dežel. Od zunanje trgovine južnovzhodnih dežel je prišlo na čezmorske samo 10 do 15%, celinska Evropa pa je dobivala iz čezmorskih dežel do 40% svojega

uvoza, dočim je v druge dele sveta pošiljala 23.2% od svojega izvoza. Evropski blagovni izmenjavi je služila pred to vojno trgovinska mornarica, ki je tvorila 60% svetovne tonaže. Mnogo ladij te mornarice je vzdrževalo promet samo z zapadom in severom Evrope, južnovzhodne evropske države razen Grčije pa sploh niso imele pomembnejšega trgovinskega ladjevja.

Španska družba za zračni promet »Iberia«

Španski nacionalni inštitut za industrijo je prevzel 49% delnic, ki so jih imeli pri Družbi za zračni promet »Iberia« doslej še v rokah tuji delničarji. Ker je španska država že prej prevzela 51% delnic, je zdaj družba »Iberia« popolnoma nacionalizirana. Nacionalni inštitut za industrijo je v svoji objavi prevzema delnic naglasil, da bo imela »Iberia« pod

novimi razmerami vse pogoje in jamstva za svoj individualni razvoj. Prvi del delnice zrakoplovne družbe je španska država prevzela že meseca junija l. 1940, po zakonu o delniških družbah, ki je tedaj stopil v veljavo.

Gospodarske vesti

Na pobudo monopolne poslovavnice v Trstu se prodaja v Trstu tobak samo na nakaznice. Zaradi tega je naval na trafike znatno padel.

Petrošnja soli je v Trstu od 1. decembra dalje racionirana. Vsaka civilna oseba dobi mesečno 300 g soli, peki pa dobe še posebne količine za peko kruha.

Bolgarski trgovinski minister je določil nove smernice za prodajo bolgarskega tobaka na tako imenovane proste trge. Vsaka prodaja tobaka bo dovoljena le po naslednjih pogojih: Tobak se prodaja franko bolgarska meja ali fob bolgarsko pristanišče. Tobak se mora po kakovosti in količini prevzeti na Bolgarskem. Tara se mora zračunati po njeni resnični višini. Tobak se plača z nepreklicnim akreditivom, ki do 100 odstotkov krije vrednost tobaka in ki je izplačljiv po prevzemu tovarnih do-

kumentov. Zavojni material se mora vrniti, tudi oni, ki služi za prvi zavoj, in sicer v šestih mesecih.

Na Bolgarskem je bila na podlagi sklepa ministrskega sveta zasežena vsa letošnja bombažna žetev. Bombaž se sme prodajati samo centrali za žito. Določene so tudi najvišje cene, in sicer za očiščeni bombaž 1. vrste 120, 2. vrste 100 in 3. vrste 70 levov, za neočiščeni bombaž pa 34.27 in 16 levov za kg po kakovosti. Vsa žetev se mora oddati do 31. januarja 1944. Proizvajalci bombaža dobe za vsakih 100 kg oddanega bombaža pravico za nabavo 90 g bombažnega blaga.

Naziranje o nujnosti državnega vodenja gospodarstva pridobiva v Romuniji vedno večjo veljavo. V skladu s tem se je sedaj izdala zakonska naredba, s katero se ustanavlja z glavnico 10 milijonov levov urad za izvoz žita in krme. Kakor že prej z uradi za usnje, železo in druge predmete se je z novo družbo ustanovil organizem, v katerem se harmonično združuje načelo državnega vodenja z iniciativno zasebnih podjetij. Naloga novega urada je, da najde za romunske kmetijske pridelke nove odjemne možnosti in da proučuje vsa vprašanja, ki so s tem v zvezi.

Na Slovaškem je več močvirij, v katerih bi se mogla pridobivati šota. Takšna ozemlja so pri Bratislavi, v trenčinskem okraju in v vzhodni Slovaški. Sedaj se preisku-

je, če se izplača pridobivati to šoto za kurjavo. To vprašanje je postalo akutno zaradi znatnega pomanjkanja drv.

V vzhodni Slovaški so že v letih 1927 do 1929 kopali premog, rentabilnost teh premogovnikov pa je bila zaradi lahkega uvoza premoga iz inozemstva zelo majhna. Kopanje premoga se je zato opustilo. Sedaj pa so zaradi avtarkičnih prizadevanj zopet začeli iskati premog in tudi našli nova premogovna ležišča.

Romunski minister za oskrbo je objavil, da se bodo v bodoče oddajali novi čevlji z usnjenimi podplatami samo na podlagi posebne nakaznice in proti oddaji enega para starih čevljev.

Romunsko-bolgarska trgovinska zbornica se je pretekli teden ustanovila v Sofiji. Glavna naloga nove zbornice je, da poglobi gospodarske odnose med Bolgarsko in Romunijo in s tem okrepi prijateljstvo med obema državama. Ustanovitev nove zbornice je bila tem bolj nujna, ker se je že pred dvema letoma ustanovila v Bukarešti Romunsko-bolgarska trg. zbornica. Za predsednika nove zbornice je bil izvoljen Dimitar Velev, predsednik Zveze bolgarskih trgovcev, ki se je udeležil tudi III. trgovskega kongresa v Ljubljani.

V premogovnem revirju v Lancashireu je v ponedeljek izbruhnila nova stavka rudarjev.

Ljubi Miklavž!

Prinesi mi najnovejšo igro:

„Zmagovalec“, „Namizno keglanje“, „500 dobi“, in „Noč v haremu“

JOS. L. ŠILIH

SLOVENIA TRANSPORT

LJUBLJANA

Zastopstva in korespondenti v vseh industrijskih in trgovskih centrih. — Redni vagoni in zbirni promet.

OKVIRJE

izdeluje specialist
Wolfova 4

KLEIN

KNJIGOVEZNIKA
Ljudske tiskarne

LJUBLJANA, Kopitarjeva ulica 6

a) Knjigoveški oddelek:

Vezava vseh vrst od preprostih do razkošnih.

Zaloga poslovnih knjig in rastriranih papirjev za knjigovodstvo.

b) Torbarski oddelek:

Izdelovanje kovčegov, potnih in damskih torbic, aktovk, listnic, denarnic in sličnih galanterijskih izdelkov.

Solidno in priznано delo.

ALBESIANO s.a. - Torino

Capitale Sociale Lire 1.000.000.—
Casa fondata nel 1840.
Amm. Off. Corso Brescia 33. — Stab.
Industria: Smalti, Vernici, Pitture.
Via Alessandria 30. — Tel. 21-256.
Smalti, Vernici, Stucchi per tutte le industrie.
Vernici speciali — anticidici — Isolanti.

ALBESIANO o.p. - Torino

Družbena glavnica Lit 1.000.000.—
Tvrška ustanovljena 1840.
Industrija emajlov, lakov in barv.
Upravni uradi: Corso Brescia 33. —
Tovarna: Via Alessandria 30. Tel. 21-256.
Emajli, laki, sadre za vse stroke.
Specijalni laki — zaščiti proti kisl.
nam in izolacijski.

KONČOVINA

LJUBLJANA

V. ŠINKOVEC

MESTNI TRG 11

Nakup surovih kož divjatin
lisic, kun, dihurjev, ja: becev, veve-
ric, polhov, vider in domačih mačk
PLAČAM NAJVIŠJO CENO!
Sprejemam krzno v strojenje in barvanje!
ZALOGA VSAKOVRSNEGA KRZNA

Priporoča se:

A. & E.
Skabernè
LJUBLJANA
Mestni trg

NA - NA

Izborna vina - dobra kuhinja - Se priporoča Karel in A. Rosenwirth

Železnina „STABIL“, Stanko Bidovec

LJUBLJANA, Celovška cesta 72 - Tel.: 46-30

Kupuje po najvišjih dnevnih cenah
stare železo in druge kovine

VELIKA
BLANSKOVA
PRATIKA
je izšla
1944

Franciščanska
ulica 3

FELIX URBANC • MARIJIN TRG

HRVATSKA DEŽELNA BANKA D. D., podružnica Ljubljana

CENTRALA V ZAGREBU

Podružnice: Beograd, Crikvenica, Karlovac, Ujvidek, Osijek, Sušak, Zemun — Delniška glavnica: Kn 100.000.000.—. Rezerve cca: Kn 30.000.000.—

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje!